

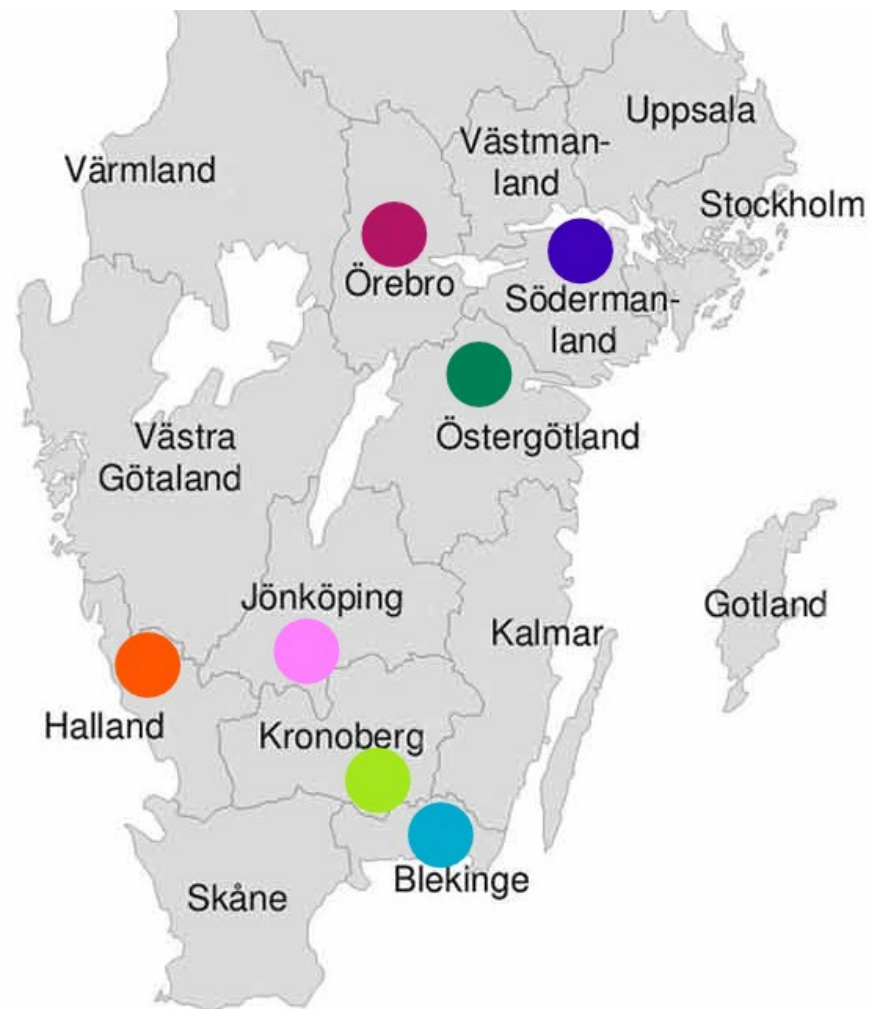
Hbtqi-diplomera din verksamhet!

Catch up

Region Blekinge | Region Halland | Region Jönköpings län | Region Kronoberg
Region Sörmland | Region Örebro län | Region Östergötland

Regioner i samverkan

Syftet med att hbtqi-diplomera

För att förbättra såväl bemötandet av som arbetsmiljön för hbtqi-personer inom hälso- och sjukvården och övriga verksamheter i regionen och hos våra samarbetspartners.

Alla har rätt att känna sig inkluderade.

Det här kan du förvänta dig av utbildningen

Förståelse för ett inkluderande förhållningssätt i mötet med människor i din yrkesroll

Kunskaper om hbtqi-frågor inom sitt eget yrkesområde och sin egen organisation

Förutsättningar för att kunna granska sin verksamhet utifrån normer och tillvaratagande av hbtqi-personers rättigheter

Dagens innehåll

Normmedvetenhet

Heteronormativitet och dess konsekvenser

Hbtqi-begrepp

Hbtq-historia

Hbtqi-personers livsvillkor och hälsosituation

STI och hiv

Utsatthet för våld

Transpersoner i hälso- och sjukvården

Regnbågsfamiljer

Bemötandefrågor

Vi jobbar för att...

Ingen ska uppleva sig kränkt eller missförstådd på grund av sexuell läggning eller könsidentitet/könsuttryck i mötet med vården eller våra övriga verksamheter

Förebygga och minska ohälsa bland hbtqi-personer

Alla ska känna sig välkomna att arbeta hos oss oavsett sexuell läggning eller könsidentitet/könsuttryck.

Att vara rättighetsförsvare

Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30)

3 kap. 1 §

Målet med hälso- och sjukvården är en god hälsa och en vård på lika villkor för hela befolkningen.

Vården ska ges med respekt för alla människors lika värde och för den enskilda människans värdighet. Den som har det största behovet av hälso- och sjukvård ska ges företräde till vården.

Att vara rättighetsförsvare

Socialtjänstlagen (2001:453)

1 kap. 1 §

Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas

- ekonomiska och sociala trygghet,
- jämlikhet i levnadsvillkor,
- aktiva deltagande i samhällslivet.

Socialtjänsten skall under hänsynstagande till människans ansvar för sin och andras sociala situation inriktas på att frigöra och utveckla enskildas och grupper egna resurser.

Verksamheten skall bygga på respekt för människornas självbestämmanderätt och integritet

Utgångspunkt

Alla människor har förutfattade meningar och föreställningar, som påverkar mötet med människor på olika sätt.

Vi är alla en del av att skapa och återskapa normer.

Alla som är en del av ett samhälle blir präglad av det samhällets sätt att sortera människor, även den som aktivt arbetar mot diskriminering och för inkludering.

Normer

Nämn några exempel på normer

Normer och makt

Diskrimineringsgrunderna

Kön

Könsöverskridande identitet eller uttryck

Sexuell läggning

Etnisk tillhörighet

Religion eller annan trosuppfattning

Funktionsnedsättning

Ålder

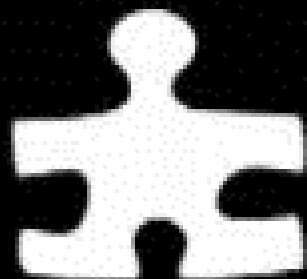
Normer - oskrivna lagar Regler

- Hur vi uppträder mot varandra styrs av normer eller oskrivna lagar.
- En regel är ofta mera tydlig än en norm och är ofta nedskriven.

https://www.youtube.com/watch?v=0zUNZpM_hVM

HANDISAM

MYNDIGHETEN MYNDIGHETEN

Anställningen

Vi söker folk!

Samtliga tjänster
Information

Normer

Hur verkar normer?

Komma ut (berätta att en bryter mot normen)

Det enhetliga vi-et

Skämt på vems bekostnad?

Kategori	Norm	Risk för utsatthet
Kön	Mansnorm	Kvinnor / icke-män
Könsidentitet	Cisnorm	Transpersoner / intersexpersoner
Ålder	Åldersnorm	Yngre / äldre
Etnicitet	Vithetsnorm	Personer med annan hudfärg
Trosuppfattning	Sekulariserad kristen	Icke kristna och troende
Funktion	Funktionsnorm	Personer med funktionsnedsättning
Sexualitet	Heteronorm	Personer med annan sexuell läggning än heterosexuell

Heteronormativitet

Utgår från att det finns två separata biologiska kön och att vi föds in i ett av dessa.

Till dessa kön hör vissa beteenden, könsstereotyper, som alla förväntas följa.

Det förväntas också att alla är och agerar som om de är heterosexuella, samt att de vill leva i tvåsamhet och skaffa barn.

Heteronormativitet

Heterosexualiteten

Tas för given (alla är hetero/cis till motsatsen bevisas)

Ses som utgångspunkt

Eftersträvan svär norm

Har självklart företräde

From 1970s children's book.

Boys are pilots.

Girls are stewardesses.

Boys are presidents.

Girls are First Ladies.

Boys are doctors.

Girls are nurses.

Boys are policemen.

Girls are metermaids.

Boys can eat.

Girls can cook.

Boys build houses.

Girls keep houses.

Boys invent things.

Girls use what boys invent.

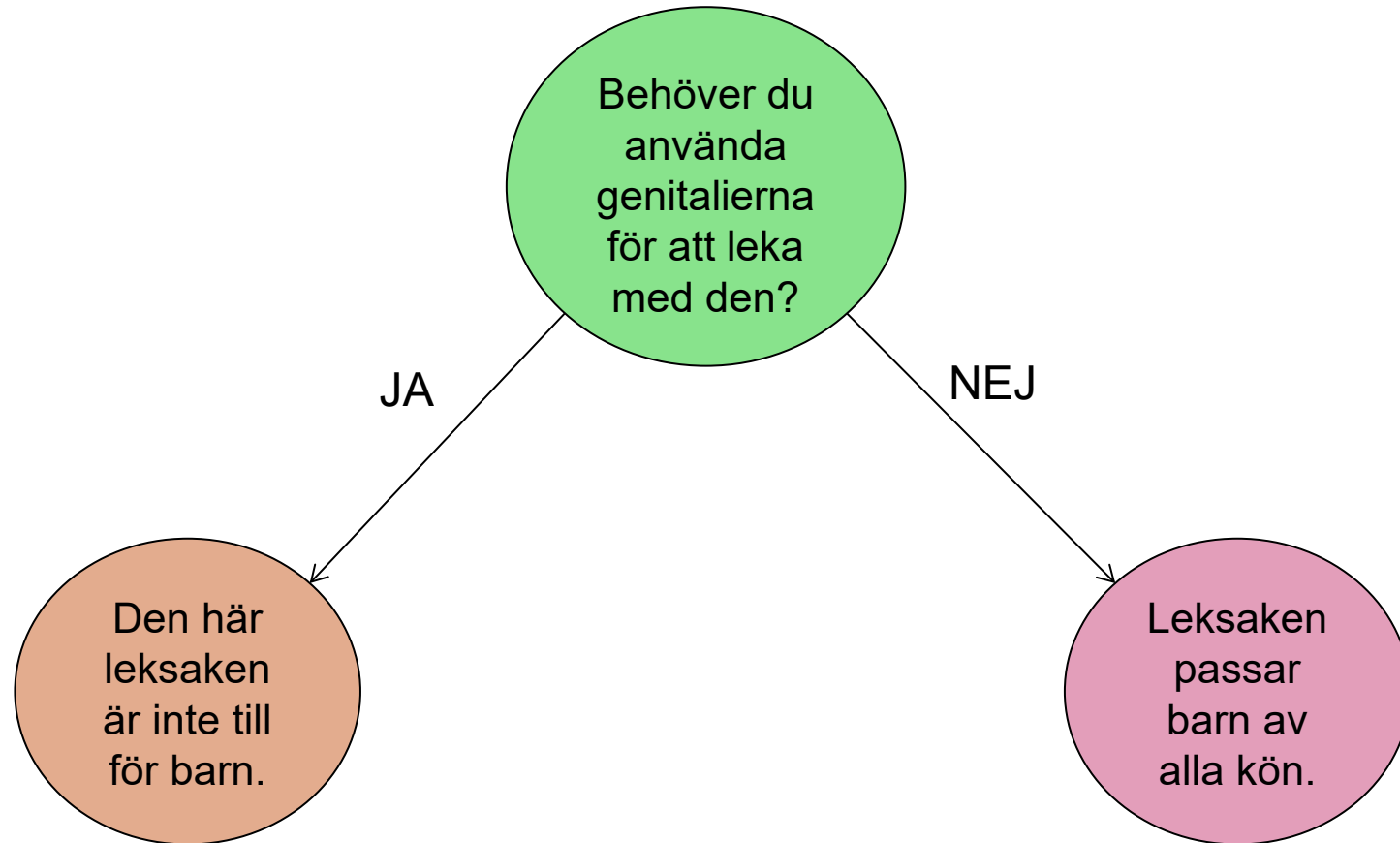

Boys fix things.

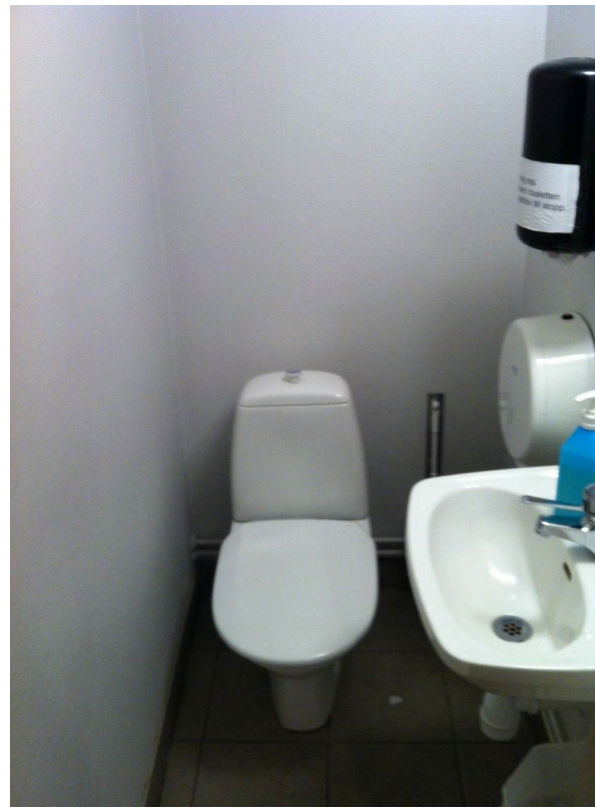
Girls need things fixed.

Hur du får reda på om en leksak är till för en pojke eller flicka – en guide

”Om jag går på till exempel bio så går jag alltid på visningar vid 17:30, jag dricker endast morgonkaffe den dagen så jag inte kommer behöva använda toaletten på biografen eftersom både andra besökare och personal inte tycker jag ska använda damernas.

Varje år jobbar jag på en mässa, där kan jag inte heller gå på toaletten. I tre dagar jobbar jag med att bygga utställarmonter så det är väldigt fysiskt krävande. Även de dagarna dricker jag inte så jag ska slippa gå på toaletten, både personal och andra utställare har försökt hindra mig från att gå på toaletten och det är lättare att bara skippa det helt (transkvinna 30 år)”.

Berättelse från utredningen av transpersoner 2017

Huvudsida
Introduktion
Deltagarportalen
Bybrunnen
Senaste ändringarna
Slumpartikel (~bot)
Ladda upp filer
Stöd Wikipedia
Kontakta Wikipedia
Hjälp

På andra projekt
Commons

Skriv ut/exportera
Skapa en bok
Ladda ned som PDF
Utskriftsvänlig version

Verktyg
Sidor som länkar hit
Relaterade ändringar
Specialsidor
Permanent länk
Sidinformation
Använd som referens
Wikidata-objekt

Språk
العربية
English
Español
हिन्दी
Русский
Suomi
أردو
יידיש

Inte inloggad Diskussion Bidrag Skapa konto Logga in

Artikel Diskussion

Läs Redigera Redigera wikitext Visa historik

Sök på Wikipedia

Heterosexualitet [redigera | redigera wikitext]

Heterosexualitet är **sexuell** attraktion eller **kärlek** till en person av motsatt kön eller till sexuellt beteende mellan **organismer** av motsatt **kön**.^[1] Heterosexualitet kontrasteras med **homosexualitet** (attraktion, uppförande eller sexuell preferens mellan samma kön), **bisexualitet** (kvinnor och män) och **asexualitet** (inget av könen). Heterosexuell kallas ibland även för "straight".

Enligt studier från 1948 och 1953 är heterosexualitet den vanligaste sexuella läggningen bland människor.^[2]

Innehåll [dölj]

- Etymologi
- Historia
- Se även
- Referenser
 - Noter
 - Allmänna källor

En kvinna och en man med sitt nyfödda barn.

Etymologi [redigera | redigera wikitext]

Förledet *hetero* kommer från grekiskans *heteros*, vilket betyder 'annan', 'olika'. Termen "*heterosexuell*" myntades kort efter det att termen "*homosexuell*" hade introducerats av **Karl Maria Kertbeny** 1868 och publicerades första gången 1869.

Historia [redigera | redigera wikitext]

Ordet heterosexualitet har genom historien haft olika betydelser och är i praktiken ett relativt modernt begrepp. Under den senare hälften av 1800-talet användes ordet till exempel som en benämning för en ovanligt stark sexuell dragning till såväl män som kvinnor. Alltså med i den meningen vi idag använder ordet **bisexualitet**.^[källa behövs]

En annan användning av ordet var som en benämning för en extrem form av sexuell dragning till människor av annat kön. Ordet kunde också vara benämning på alla former av sexuella handlingar mellan personer av olika kön som inte var barnaallstrande. Den sexuella normen var reproduktivt sex inom äktenskapet.^[3]

Se även [redigera | redigera wikitext]

- Heteronormativitet
- Homosexualitet
- Bisexualitet
- Pansexualitet
- Queerteori

Referenser [redigera | redigera wikitext]

WIKIPEDIA

Den fria encyklopedin

Huvudsida

Introduktion

Deltagarportalen

Bybrunnen

Senaste ändringarna

Slumpartikel (–bot)

Ladda upp filer

Stöd Wikipedia

Kontakta Wikipedia

Hjälp

Skriv ut/exportera

Skapa en bok

Ladda ner som PDF

Utskriftsvänlig version

På andra projekt

 Bilder & media

 Ordbok

 Ordbok

Verktyg

Sidor som länkar hit

Relaterade ändringar

Specialsidor

Permanent länk

Sidinformation

Wikidataobjekt

Använd denna sida som referens

Språk

⚙️

★ Deutsch

English

★ فارسی

★ 한국어

★ Bahasa Indonesia

Interlingua

★ עברית

Suomi

Innehåll

[dölj]

1 Historia

1.1 Antiken

1.2 Kina

1.3 Medeltiden

1.4 Nya tiden

1.4.1 Tyskland

1.4.2 Amsterdam

1.4.3 USA

1.4.4 Sverige

2 Homosexuellas villkor

2.1 Äktenskap och registrerat partnerskap

2.2 Att komma ut

2.3 Förföljelse och fördomar

2.4 Homosexuellas villkor i världen

2.4.1 Afrika

2.4.2 Asien

2.4.3 EU

2.4.3.1 Sverige

2.4.4 Mellanöstern

2.4.5 USA

3 Homosexualitet i djurvärlden

4 Uppfattningar, teorier och forskning om homosexualitet

5 Andelen homosexuella

5.1 Undersökningsresultat

6 Benämningar på homosexuella

7 Se även

8 Referenser

8.1 Noter

Homosexualitet

[redigera | redigera wikitext]

Homosexualitet

kan syfta på [sexuell](#) attraktion eller [kärlek](#) till en person av samma kön, sexuellt beteende mellan [organismer](#) av samma [kön](#) eller en sexuell preferens för en [organism](#) av samma [kön](#). När man beskriver det senare åsyftas en bevarande sexuell och romantisk attraktion till det egna könet, men inte nödvändigtvis till det sexuella beteendet.^[1] Homosexualitet kontrasteras med [heterosexualitet](#) (attraktion, uppförande eller sexuell preferens mellan motsatta kön), [bisexualitet](#) (båda kön) och [asexualitet](#) (inget av könen).

Etymologiskt

är ordet *homosexuell* en modern ^[2] grekisk och latinsk hybrid med *homo* (ofta misstaget för den latinska betydelsen "man", som i [homo sapiens](#)) från det grekiska ordet för "samma" (*homoios*).^[3] Homosexuellt beteende förekommer bland många djur förutom människor, särskilt bland sociala djur.^[4] Ordet *homofil* nämndes i svenska media för första gången 1948.^[5]

Lesbisk

åsyftar kärlek mellan kvinnor. Begreppet uppstod från den diktning av den grekiska lyrikern [Sapfo](#) från [Lesbos](#), som uttryckte starka, romantiska känslor gentemot andra kvinnor.

Två kvinnor som kysser varandra.

🔍

Två män som kysser varandra.

🔍

🏠

🔍

📄

📧

📄

14:15

2018-01-17

🔊

🔌

📶

📶

🔌

Bildgoogling 1

"Kärlek"

2026-08-27

Bildgoogling 2

"Familj"

2026-08-27

Bildgoogling 3

"Sex"

2026-08-27

Att räkna för att se vem som räknas

DET FÖRSTA STEGET MOT EN jämställd och inkluderande bildkommunikation är att *räkna*. Hur många kvinnor och män syns i våra bilder? Och hur ser det ut om vi breddar blicken och även inkluderar kriterier som ålder, hudfärg, könsuttryck och funktionsförmåga?

Om man inte räknar är det svårt att få syn på obalansen som ofta finns – och då går den inte heller att förändra.

PÅ SIDAN TILL HÖGER HAR vi räknat antalet kvinnor och män* i bilder som togs somrarna 2012 och 2013 och som Gävle kommun har använt i marknadsföringsmaterial.

Vissa av bilderna hängde ett kort tag uppe som affischer i Stadshusets skyltfönster, men plockades snabbt ner eftersom de stötte på hård kritik från medborgare.

FÖR DET FÖRSTA KAN VI konstatera att könsbalansen är långt ifrån jämn. I bilderna förekommer 37 män och 21 kvinnor. Räknat i procent blir det 64 % män och 36 % kvinnor – vilket inte ens lever upp till vad Statistiska centralbyrån definierar som "OK"-jämnställt (en könsbalans på 60–40 % åt endera hållet).

Tittar vi inte bara på kvantitet, utan på vad folk faktiskt gör på bilderna, är bildserien en ännu större genusflopp. Pojkar och män är *aktiva* i bilderna. De spelar fotboll, paddlar kajak, åker skateboard och dyker från kajkanter. Flickor och kvinnor är däremot *passiva*. De sitter still, passar

barn eller tittar på män som gör saker. Det mest fysiskt aktiva en person av kvinnligt kön gör i bildserien är att försiktigt klappa en häst. (Och där snubblar vi in i en annan könsstereotyp; nämligen att hon ägnar sig åt ett typiskt "tjejligt" intresse.)

MEN VÄNTA. ÄN ÄR VI inte klara. Vi skulle ju granska bilderna utifrån fler faktorer än kön. Och när vi gör det blir det tydligt att inte alla Gävlebor får synas.

Det finns inga personer med (synliga) funktionsnedsättningar. Det finns inga regnbågsfamiljer eller par som är synbart något annat än hetero. Bara två personer som är 60+. Och bara två personer med till synes utomnordisk bakgrund. (Det blir en andel på 2,5 %, vilket kan jämföras med att 17,9 % av Sveriges befolkning har utomnordisk bakgrund, enligt Statistiska centralbyrån.)

Intrycket dessa bilder ger är att Gävle främst är befolkat av vita, vältränade män i 30-årsåldern, lite passiva flickor och ensamstående mammor. Och en mäs.

*Självklart kan vi aldrig säkert veta någons kön bara genom att titta på den, men vi kan tillåta oss att ta fel någon gång om vi bara räknar tillräckligt många.

I bara 31 % av alla svenska nyhetsartiklar och -inslag är huvudpersonen en kvinna.

Globalt är siffran 24 % kvinnor. Personer med en annan könsidentitet än kvinna/man existerar knappt i media överhuvudtaget.

Källa: Räkna med kvinnor, 2015.

Foto: iStockphoto

Foto: Albin och Karl Bögren

Räkneexempel från bilderna som startade det hela

- Könsbalans: **21 kvinnor** (36 %) och **37 män** (64 %)
- Av personerna som är aktiva i bild är **25 pojkar/män** och **en (1) tjej**
- Antal äldre människor: **2**
- Antal personer med (till synes) utomnordisk bakgrund: **2**
- Antal (synliga) hbtq-personer eller regnbågsfamiljer: **0**
- Antal personer med (synliga) funktionsnedsättningar: **0**
- Antal måsar: **1**

<https://www.genusfotografen.se/bilder-som-forändrar-varlden/>

Konsekvenser av heteronormen

Normer hänger ihop med maktstrukturer

Den som bryter mot normen ses som avvikande → risk för diskriminering, sämre bemötande, kränkande behandling och hatbrott

Heteronormativitet är ofta omedveten!

Normkritik/normmedvetenhet

Synliggöra och ifrågasätta normer

Synliggöra normernas konsekvenser

Granska egen position

Skapa strategier för förändring

Heteroprivilegier?

Exempel på privilegier

Ses som självklar

Ses som individ

Känsla av trygghet

Bli speglad av omgivningen

Lätt att göra sig hörd

Bekräftad som person och i livssituation

Inkludering

Förutsätts alltid närvara

Ingen har åsikter om ens normföljande

Behöver inte förklaras

Resa mer obehindrat

Den du är inte ett skällsord

Visa kärlek offentligt

Bli förälder

Ett normkritiskt/normmedvetet arbetssätt innebär att

Flera normer kan hanteras samtidigt

Osynliga strukturer synliggörs och förändras

Att invanda tankemönster och upplevda självklarheter kan behöva ändras

Att alla inblandade måste arbeta med sig själva

Att personer med mycket (informell eller formell) makt kan uppleva sig ifrågasatta

Att personer som brukar bli ifrågasatta slipper blir det

Hbtqi-begreppet

Homosexualitet

Sexualitet

Bisexualitet

Transpersoner

Kön

Queera personer

Kön & sexualitet

Intersex

Kropp

Förkortningarna

Hbt

Hbtq

Hbtqi

Hbtqia

Hbtq+

På engelska: LGBTQ

Sexualiteter

Juridiskt sett tre sexuella läggningar:

Heterosexualitet

Homosexualitet

Bisexualitet

...i verkligheten långt fler

Berör många livsområden:

relationer, familj, grupptillhörighet och
sociala sammanhang

Aspekter av sexualitet:

Vem/vilka jag blir kär i

Vem/vilka jag vill vara ihop med/leva
med

Vem/vilka jag tänder på sexuellt

Vem/vilka jag har sex med

Hur jag identifierar mig

Hbtqi-begreppet bokstav för bokstav

H

Homosexualitet, homosexuella

Bögar, lesbiska, flator, gay, queer

Samkönat begär, samkönade relationer

MSM och KSK (handlar om sexuell handling, inte om sexualitet)

Hbtqi-begreppet bokstav för bokstav

B

Bisexualitet, bisexuella

Samkönat begär, samkönade relationer

Olikkönat begär, olikkönade relationer

Kön

Juridiskt sett två kön (i Sverige): kvinna och man
i verkligheten långt fler könsidentiteter....

Många aspekter på kön

Kroppsligt kön - bl.a. yttre och inre könsorgan, hormonnivåer.

Juridiskt kön - folkbokföring, id-handlingar, personnummer. Två i Sverige.

Könsidentitet – mentalt kön, det kön en själv känner sig som (kallas även psykologiskt kön)

Könsuttryck - hår, smink, kläder, kroppsspråk, röst m.m. Valda och icke-valda aspekter. Det kön andra ser en som. (kallas även socialt kön)

Hbtqi-begreppet bokstav för bokstav

T

Transpersoner

Tre huvudtyper av transpersoner

- Binär (transsexuell, transkille, transtjej)

- Icke-binär (nongender, agender, intergender, genderqueer)

- Trans huvudsakligen i fråga om könsuttryck, "klä om"
(transvestit, crossdresser)

A dark grey silhouette of a person standing, facing forward, with arms slightly away from the body.

metro förklarar

Vad är skillnaden mellan CIS och TRANS?

<https://www.youtube.com/watch?v=5Bt0S6XWYF4>

Transperson - Paraplybegrepp

”Begreppet transpersoner inbegriper till exempel den som vill förändra sin kropp och/eller ändra juridiskt kön, den som inte är vare sig enbart kvinna eller enbart man, den som använder kläder och andra attribut som brukar anses som typiska för ett annat kön än det man blivit tilldelad vid födseln (crossdresser, transvestit) och den som inte vill, kan eller tycker att det är viktigt att definiera sig i fråga om kön.”

Källa: [Transformering.se](https://transformering.se)

Konsekvenser i vardagen – under transparaplyet

Bristande information från myndigheter och vården kring utmaningar med byte av personnummer samt stöd för hur en bäst hanterar det.

Exempelvis kan det uppstå problem med:

- Examensbevis
- Frikort på apotek
- Bankkonton
- Telefonabonnemang
- Försäkringar
- Elbolag

Transutredningen (2017) vittnar om att individer lägger 10 tim/vecka i olika ärenden kopplat till personnummer.

Globalt finns det minst elva länder med någon form av tredje juridiskt kön, 2026:

1. Australien
2. Indien
3. Nepal
4. Pakistan
5. Bangladesh
6. Nya Zeeland
7. Tyskland
8. Sydafrika
9. Canada
10. Island
11. Argentina

Vad har du för pronomen?

HAN

HEN

DET

DEN

HON

Hbtqi-begreppet bokstav för bokstav

Q

Queer är ett brett begrepp som kan betyda flera olika saker

Identitet

Handling

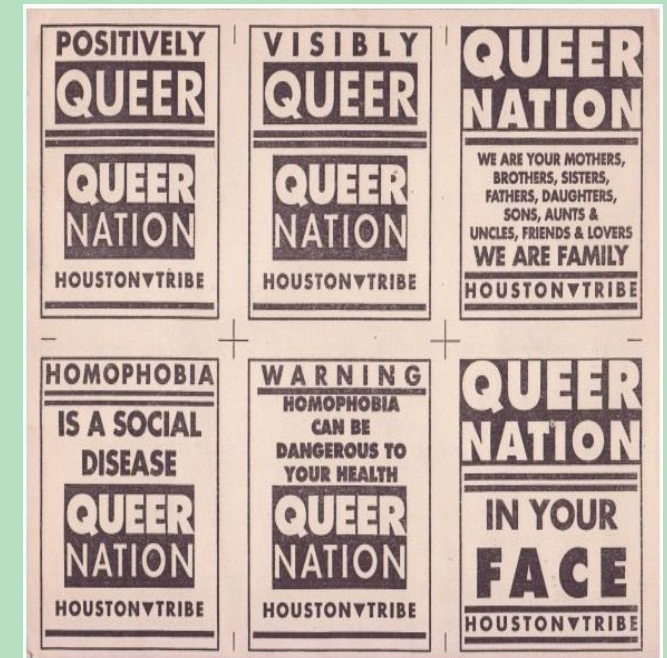
Förhållningssätt

Teori

Politisk aktivism

Skällsord...

Queer är ett aktivt motstånd mot heteronormen. Passar inte in i sexualitets- och/eller "könsfacken", men gemensamt är queer ett ifrågasättande av heteronormen.

Hbtqi-begreppet bokstav för bokstav

I

Intersex

Variationer av kroppens:

Inre könsorgan

Yttre könsorgan

Könshormoner

Könskromosomer

Sekundära könskaraktistika

Behöver inte ha
med
könsidentitet att
göra!

Intersex eller DSD

Intersex

Aktivistterm

Fokus på Mänskliga rättigheter (MR) och
levd erfarenhet

Inkludering och fysisk variation

Avmedikalisering

Disorders of sex development (DSD)

Medicinterm

Fokus på medicin, kroppar och kirurgi

Normalisering och tvåkönsnorm

Medikalisering

Hbtq-historia

1944: I Sverige avkriminaliseras sex mellan personer av samma kön.

1950: RFSL bildas den 21 oktober

1972: Lagen om fastställelse av könstillhörighet i vissa fall

1979: Homosexualitet upphör klassas som psykisk sjukdom

1982: Första personen diagnostiseras med hiv i Sverige

1995 Partnerskapslagen träder i kraft i Sverige.

1996: Den första effektiva bromsmedicinen mot hiv blir tillgänglig i Sverige

2001: RFSL beslutar att transpersoner ska inkluderas i RFSL:s målgrupp

2003: Samkönade par tillåts adoptera

2005: Sexuell läggning och kön blir skäl till att söka asyl

2005: Lesbiska par får rätt till inseminering

2009: Uppdaterad diskrimineringslag

2009: Socialstyrelsen avskaffar diagnosen transvestism

Hbtq-historia

2009: Namnlagens tillämpning ändras så att alla myndiga personer får ha vilket namn de vill, oavsett juridiskt kön.

2009: Äktenskap blir könsneutralt

2012: Personer som fyllt 12 år (men är under 18 år) får ha vilket namn de vill, med alla vårdnadshavares samtycke

2013: Den som vill byta juridiskt kön i Sverige måste inte längre vara svensk medborgare. Däremot måste man vara folkbokförd i Sverige.

2013: Steriliseringslagen av transsexuella avskaffas

2017: Adoptionscentrum förmedlar den första internationella adoptionen till ett svenskt samkönat par

2018: beslutas att personer som drabbats av det tidigare steriliseringskravet i könstillhörighetslagen kan ansöka om statlig ersättning enligt en ny lag

2019 Transpersoner inkluderas i hatbrottslagstiftningen

2025 Könstillhörighetslagen uppdateras

Sejer för Sveriges homosexuella: **NU FÖRSVINNEN SJUKDOMSSTÄMPELN**

Av **CHRISTER GERLACH**

Nu ska den förhatliga siffran 302 bort ur sjukdomsregistret. Siffran som avslöjar om du är homosexuell.

Barbro Westerholm, 46, är chef på socialstyrelsen. Hon säger:

— Självklart att beteckningen ska bort.

Landets homosexuella män och kvinnor jublar. De har nått en stor framgång.

Den 19 oktober i år försvinner siffran 302. Och varför är det så viktigt?

Jo, hela världen använder sig av ett system för att klassificera sjukdomar som Världshälsorganisationen skrivit. Så också Sverige.

Där står det att homosexuella personer ska klassas med siffran 302. Siffran står för en mental rubbning.

RFSL — Riksförbundet för sexuellt likaberättigande — har länge kämpat för att bli kvitt

monstrerade de vid socialstyrelsen.

Chefen Barbro Westerholm lovade att ta itu med problemet. Hon höll löftet. I går sa hon till Expressen:

Kvarleva

— Jag kände inte till problemet. Det är väl en gammal kvarleva. Men nu ska beteckningen bort.

Barbro Westerholm har själv drivit på ärendet. Nu är det på snabbrevis. Förmodligen kommer det upp på styrelsens sammanträde den 19 oktober. Barbro Westerholm:

Optimistisk

— Jag är optimistisk. Jag tror att styrelsen stryker beteckningen.

Därefter kommer socialstyrelsen anvisa alla berörda myndigheter att stryka beteckningen där den eventuellt finns med.

— Datarregistren ska rensas från allt som inte hör dit. De ska vara till för att hjälpa, säger Barbro Westerholm. Jag är emot allt som kan tyda på diskriminering.

Sverige blir först i världen med att stryka den förhatliga siffran 302. USA har ett förslag på gång. Och lär komma tvåa.

— Det här hänger väl samman med riksdagens målsättning att fördöma mot människor som har ett annat synsätt på sexualiteten ska bort, säger hon.

Under demonstrationen vid socialstyrelsen ropade man i kör:

"Vi är arga, inte snälla.

Vi är homosexuella.

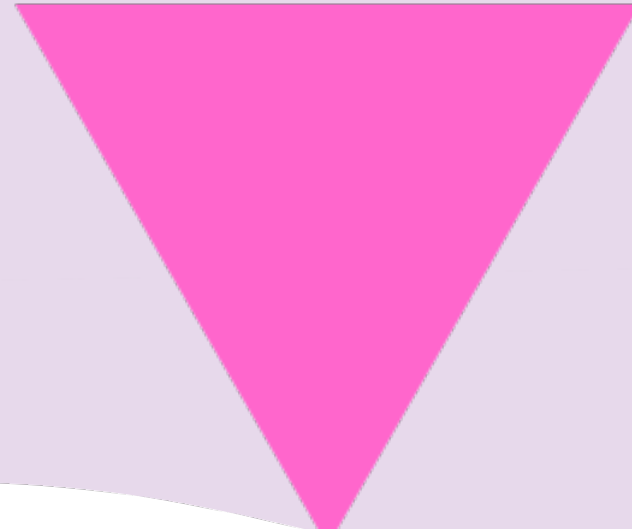
Nu ska sjukdomsstämpeeln bort

annars blir processen kort."

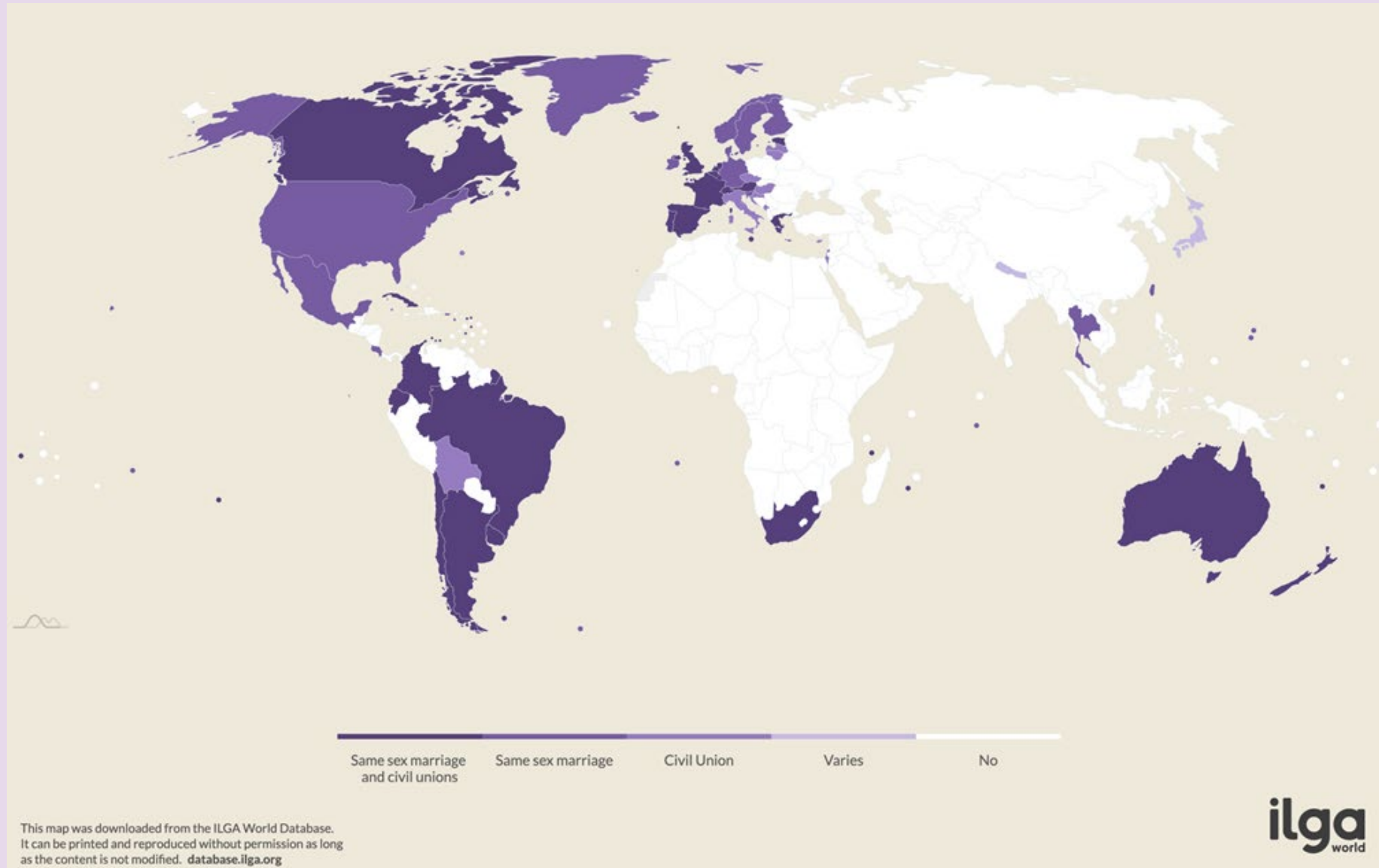
Fredagen den 19 oktober när de homosexuella en liten bit längre i kampen för likaberättigande.

Barbro Westerholm, 46, socialstyrelsens nya chef, vill ha bort siffran 302 ur sjukdomsregistret. Den som avslöjar om du är homosexuell. I dag jublar landets homosexuella män och kvinnor. Sverige blir först i världen med att ta bort siffran

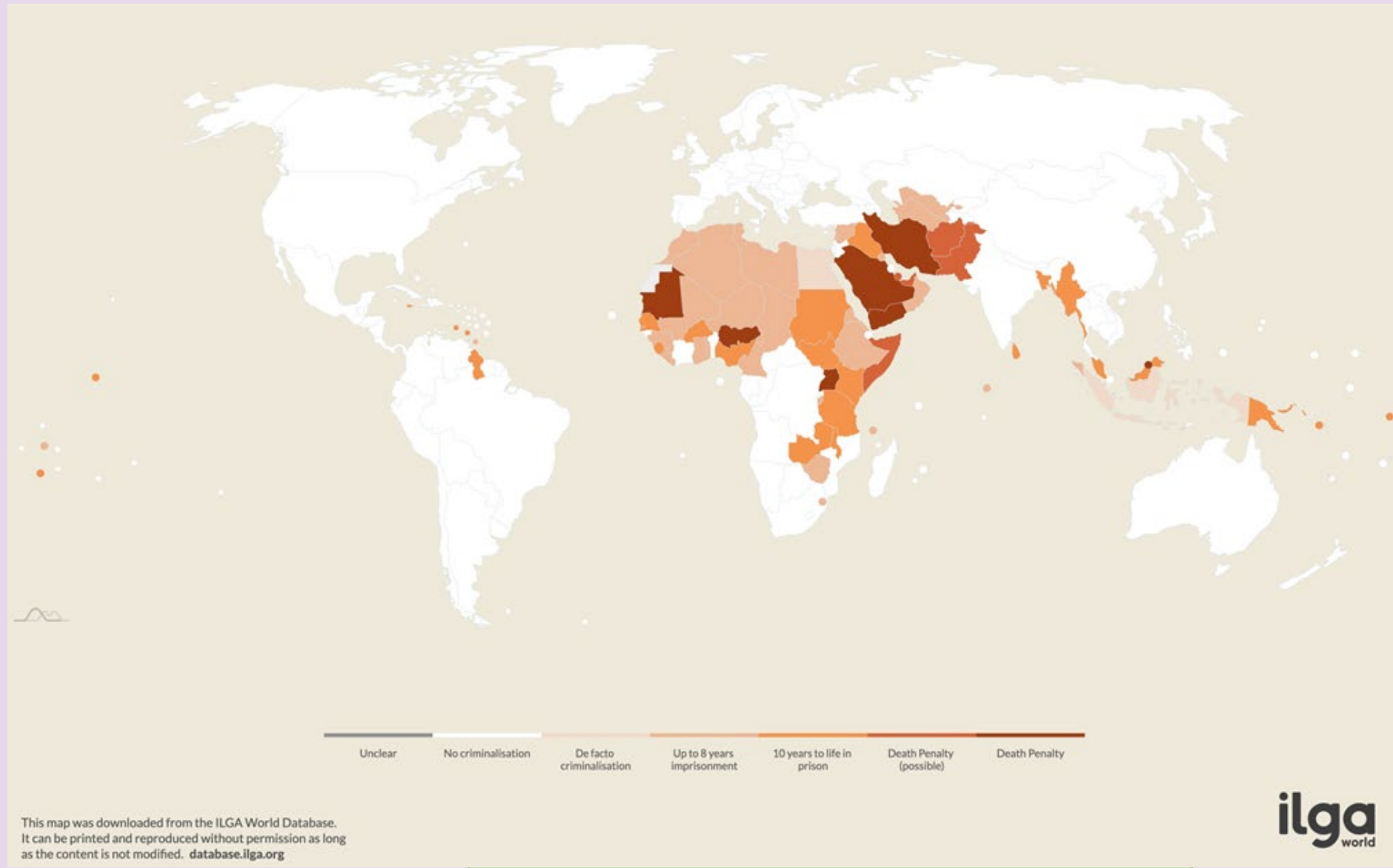

Rättsligt erkännande av samkönade relationer (april 2026)

Kriminalisering av samkönade sexuella handlingar (april 2026)

För att få lite perspektiv...

2026 är det legaliserat med:

Samkönat äktenskap i 38 länder

Barnäktenskap i över 100 länder

Vad får heteronormen för konsekvenser?

Folkhälsomyndigheten (FoHM) –
Homosexuellas, bisexuellas och transpersoners
hälsosituation

Folkhälsomyndigheten –
Hälsa på lika villkor 2022

FoHM – Befolkningsundersökningen
SRHR 2017

FoHM – Befolkningsundersökningen
SRHR 2024

FoHM – Befolkningsundersökningen
SRHR 2024 hbt

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor –
Om unga hbtq-personer – FRITID

Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällsfrågor (MUCF)
–
”Jag är inte ensam, det finns andra som jag”, Unga hbtqi-
personers trygghet och utsatthet – 2022

FoHM –
Utvecklingen av hälsan och hälsans bestämningsfaktorer
bland homo- och bisexuella personer

FoHM 2015 –
Rätten till hälsa: Hur normer och strukturer inverkar på
transpersoners upplevelser av sexuell hälsa,

Forum för levandehistoria ”Unga tycker om andra” 2024-
2025

Psykisk ohälsa

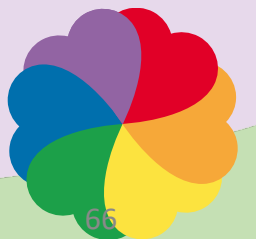
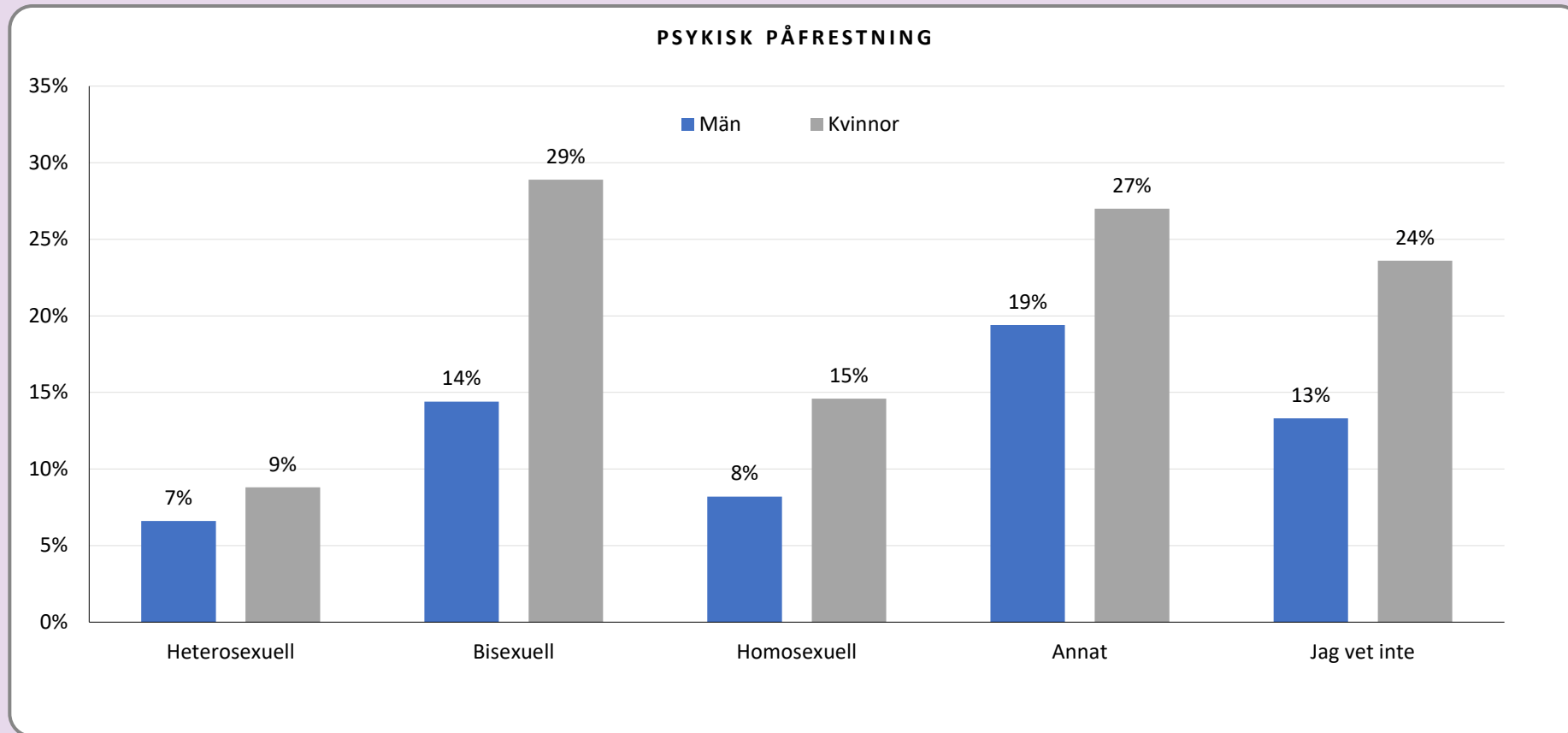
Andelen som upplever psykisk påfrestning är större bland homo- och bisexuella än hos den övriga befolkningen.

I gruppen bisexuella är det mer än dubbelt så vanligt att leva med psykisk påfrestning än hos övriga befolkningen.

Folkhälsomyndigheten – Hälsa på lika villkor 2022

Psykisk ohälsa

Psykisk ohälsa

Större risk för suicid!

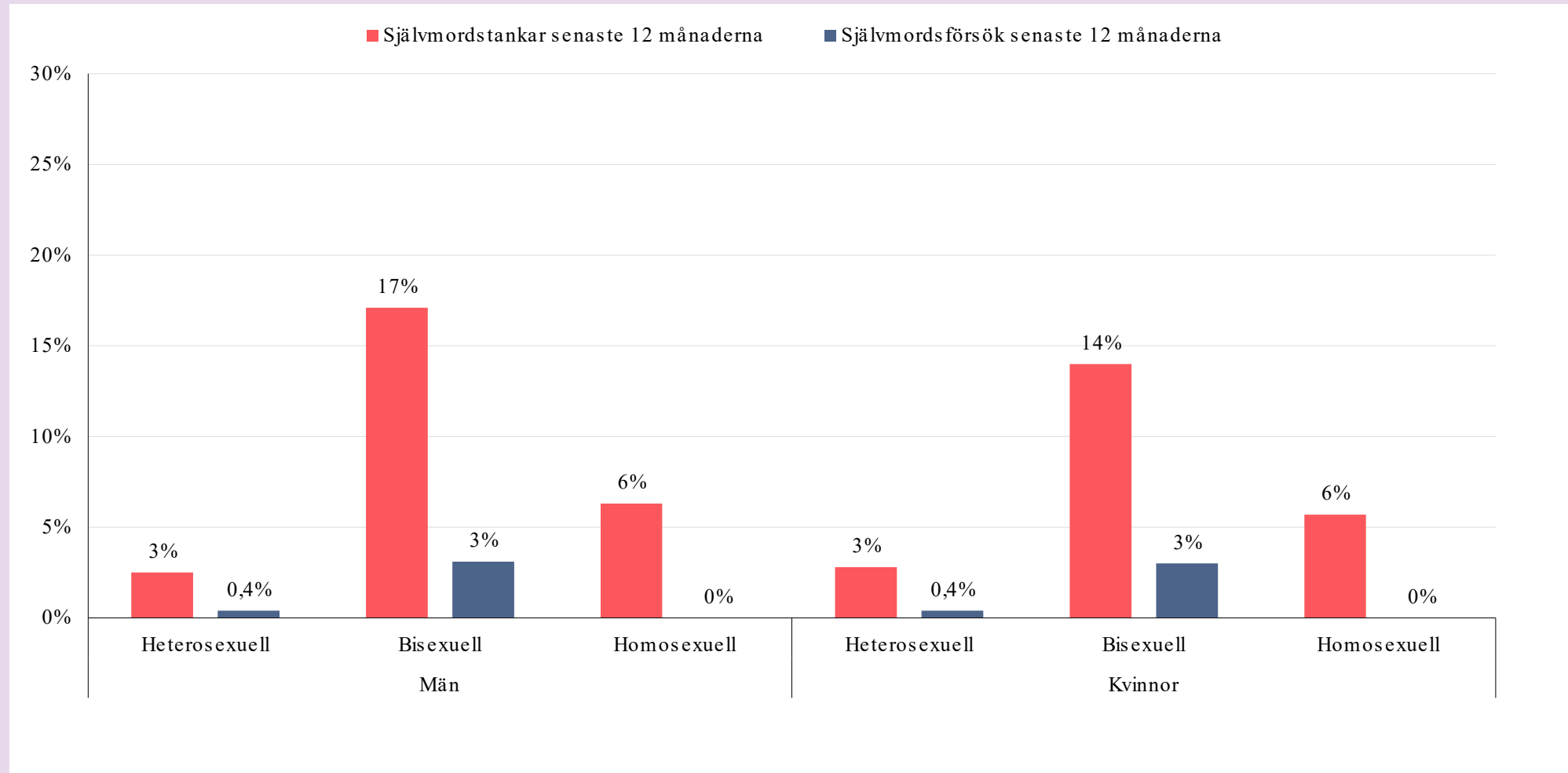
Andelen som senaste året haft suicidtankar var dubbelt så stor hos homosexuella som hos övriga befolkningen.

Bland bisexuella är både suicidtankar men även suicidförsök mångdubbelt vanligare.

Folkhälsomyndigheten – Hälsa på lika villkor 2022

Suicidtankar och suicidförsök senaste 12 månaderna

Suicidtankar och suicidförsök transpersoner

36 procent har övervägt att ta sitt liv under det senaste året, jämfört med 6 procent bland befolkningen i allmänhet.

Bland 15 – 19-åringarna är andelen i gruppen transpersoner 57 procent.

Andelen som gjort suicidförsök under det senaste året är nästan fem gånger större än bland befolkningen i allmänhet.

40 procent i åldrarna 15–19 år har uppgett att de någon gång försökt att ta sitt liv.

Folkhälsomyndighetens enkätundersökning av transpersoner (2015)

Hur mår unga hbtq-personer?

Unga hbtqi-personers livsvillkor

Unga hbtqi-personer har sämre hälsa än andra unga, det gäller framför allt den psykiska hälsan

Unga hbtqi-personer saknar trygghet och studiero i skolan i större utsträckning än andra unga

Många unga hbtqi-personer avstår från fritidsaktiviteter av rädsla för att bli dåligt bemötta

Jämfört med andra unga är det vanligare att unga hbtqi-personer utsätts för mobbning, hot och misshandel.

["Jag är inte ensam, det finns andra som jag", Unga hbtqi-personers trygghet och utsatthet, MUCF 2022](#)

Otrygghet påverkar vardagen

”Allt ifrån liksom vilken rutt jag tar, till min närmaste tågstation, till vilka områden jag umgås i, var fikar jag med mina kompisar? Det skulle jag säga är ett stort hinder, eller vad man nu ska säga, i min vardag. Att det är någonting som jag tänker på nästan varje gång man drar upp kartan på mobilen, och tänker hur man ska ta sig från plats A, till plats B, kanske främst i mindre kända ställen.”

Hbq-person, cisperson, 16 år

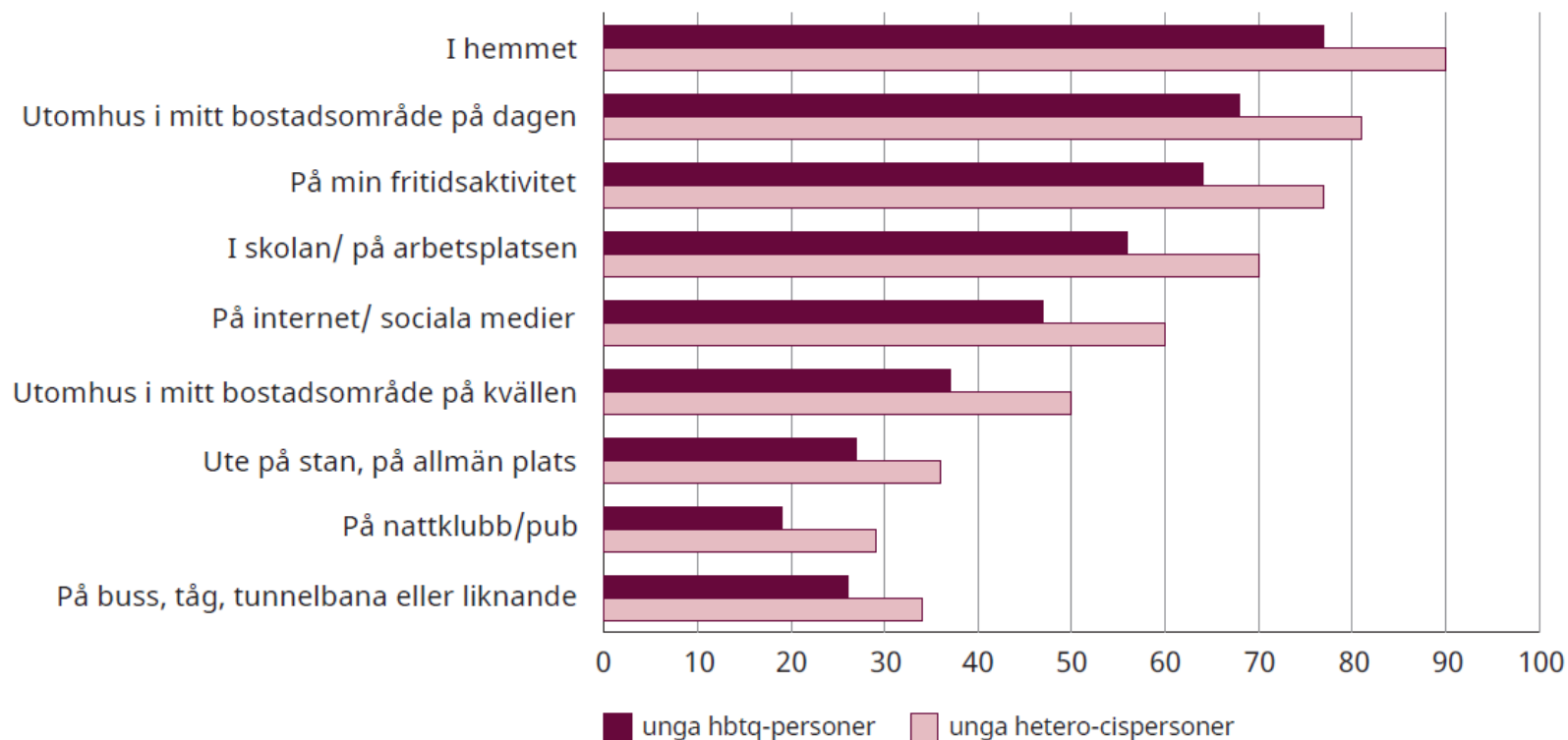
["Jag är inte ensam, det finns andra som jag", Unga hbtqi-personers trygghet och utsatthet, MUCF 2022](#)

OTRYGGHET OCH UTSATTHET

KÄNNER DU DIG TRYGG PÅ FÖLJANDE STÄLLEN?

– JA, ALLTID

Källa: MUCF:s Nationella ungdomsenkät 2018.

Figur 1. Andel unga som alltid känner sig trygga på de specificerade platserna, efter unga hbtq-personer och andra unga, 16–25 år, 2018.

Unga tycker om andra

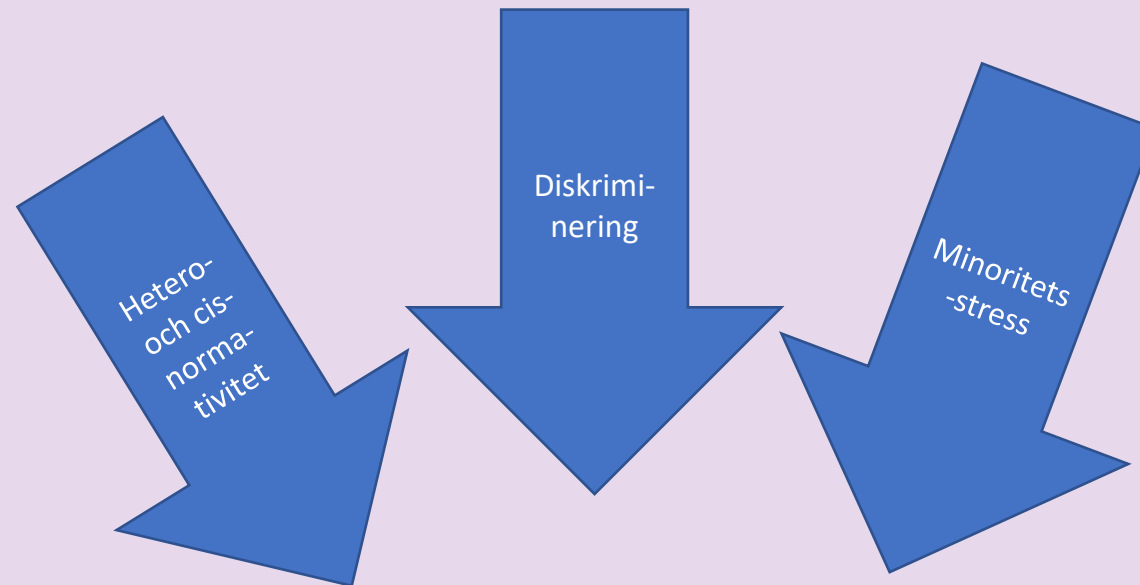
Skolelever generellt har relativt toleranta attityder till olika grupper, inklusive hbt-personer (homo-, bi- och transpersoner). Samtidigt finns det en negativ utveckling.

I undersökningen från 2013 var hbt-personer den grupp som eleverna var mest positiva till.

I undersökningen 2024/2025 är de i stället den grupp där negativa attityder är vanligast.

Varför ser det ut så här?

OHÄLSA

Minoritetsstress

Vad kommer
hända om de
får veta..?

Tycker de att
jag är konstig?

Är det tryggt
för mig att vara
här?

Tycker de att jag
är äcklig?

Kommer de
respektera
mig?

Vet de något
om sådana
som mig?

Kommer jag bli
utsatt för våld?

Måste jag
förklara mig?

Kommer de
behandla mig
dåligt?

HAR DU NÅGON FRU? ELLER FLICKVÄN?

KOMMER DET
PÅVERKA BEDÖMNINGEN
OM JAG BERÄTTAR?

[Bra bemötande av hbtq-personer](#)

Mikroaggressioner

Subtila fördomar - Mikroaggressioner innefattar de subtila fördomar som hbtqi-personer möter i sin vardag.

Det kan tex. handla om gester, blickar, suckar, olyckliga komplimanger och oförstående frågor.

Mikroaggressioner

Mikroaggressioner/förolämpningar kan vara svåra att upptäcka hos sig själv och är ofta oreflekterade.

Den som utsätter andra för mikroaggressioner är ofta inte själv medvetna om det, och kan känna sig förnärmade om hen blir konfronterade med det.

Mikroaggression

Kan leda till ohälsa - Att utsättas för detta återkommande i sin vardag är påfrestande och kan leda till ohälsa.

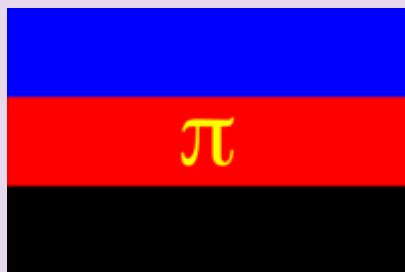

Hypervigilans

En person som återkommande utsätts för mikroaggressioner, diskriminering, hot och våld kan utveckla hypervigilans i mötet med andra.

Senaste versionen av regnbågsflaggan – inclusive progress pride

Reflektioner runt utvecklingsuppgift och handlingsplan

1. Hur har det gått med utvecklingsuppgift och handlingsplanen?
2. Har de kunnat genomföras?
3. Om inte, vad för problem har uppstått?

Hemuppgift: Ta reda på hur det gick med handlingsplanen och genomförd utvecklingsuppgift

Nu en kort film....."Var lite diskret"

VAR LITE DISKRET

Var lite diskret - diskussionsfrågor

Varför reagerar Robert som han gör?

Är Agneta för utmanande?

Den nya kollegan Ellinor blir lite ställd. Hur tolkar ni hennes reaktion?

Hur ser det ut på er arbetsplats – kan en prata öppet om sin partner?

Sexuell praktik

Samlagsnorm - penetrationsnorm:

Sex likställs med omslutande sex

Ex: "Kondom är det bästa sättet att skydda sig mot könssjukdomar och graviditet"

Vad signalerar detta för budskap?

Vad är det som missas med den ingången till sex?

Sexuell praktik

Lätt att missa diagnoser som rör STI/hiv om vi inte funderar kring sexuell praktik.

STI = Sexually Transmitted Infections

Lokal vs. systemisk infektion

Hiv och sexuellt överförda infektioner

Fokusera på sexuell praktik istället för identitet. En korrekt sexualanamnes är nödvändig!

Observera att det är skillnad mellan om det *går* att överföra en infektion vid en specifik sexuell praktik och *hur hög risk* det är för att överföring ska ske.

Hiv och sexuellt överförda infektioner

Omslutande vaginal- eller
analsamlag med medfödd
penis

Överföring av sperma eller
lubrikation

Munsex med
penis/klitoris/anal

Delade sexleksaker

Sex med händerna

Klamydia

Gonorré

HPV/Kondylom

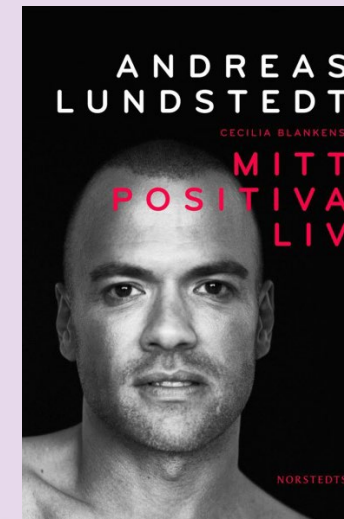
Herpes

Hepatit

Syfilis

Hiv
(medicinerad/omedicinerad)

Testat sig senaste 12 månaderna?

- Homosexuella män: 30% testat sig för STI eller hiv, hepatit och syfilis.
- Homosexuella kvinnor: 15% har testat sig för STI eller hiv, hepatit och syfilis.
- Kvinnor i hela befolkningen: 20 % testat sig för STI eller hiv, hepatit och syfilis
- Män i hela befolkningen: 6 % testat sig för STI eller hiv, hepatit och syfilis

SRHR 2024

Våld i nära relationer

Makt och kontroll

Systematiskt och upprepat

Fysiskt, psykiskt, sexuellt, ekonomiskt, materiellt och latent våld

Självkänslan bryts ned gradvis

Livsutrymmet begränsas

Våld i hbtqi-personers nära relationer

Det mesta är lika

Makt och kontroll

Systematiskt och upprepat

Fysiskt, psykiskt, sexuellt, ekonomiskt, materiellt och latent våld

Självkänslan bryts ned gradvis

Livsutrymmet begränsas

Stort mörkertal – siffror från Nordeuropa visar att endast 3-5% av fallen kommer till polisens kännedom

Specifik utsatthet för hbtqi-personer

Internaliserad homofobi

Hot om outing

Dubbel isolering: inre och yttre

Tvång att stanna i garderoben

Hbtqi-världen är liten och många känner varandra

Juridiska hinder för föräldraskap

Våld i nära samkönade relationer – myter och normer

Myter om samkönat våld, exempelvis att kvinnor är för svaga för att åsamka verklig skada

Myten om mannen som våldsam = lesbisk relation fri från våld

Myten om mannen som stark = en självklar försvarare. Om man inte kan försvara sig leder det till skuld och känsla av att vara medansvarig för det inträffade.

Homosexuella parrelationer ses som icke-hierarkiska

Kvinna slår kvinna, man slår man - homosexuell partnermisshandel, Nationellt råd för kvinnofrid

Våld i nära samkönade relationer

25 % av de svarande hade upplevt någon form av psykologiskt, sexuell eller fysisk våld i nära relation

10 % var utsatta i en nuvarande relation

6% av de utsatta hade polisanmält (låg tillit till samhällsinstanser)

Kvinna slår kvinna, man slår man - homosexuell partnermisshandel, Nationellt råd för kvinnofrid

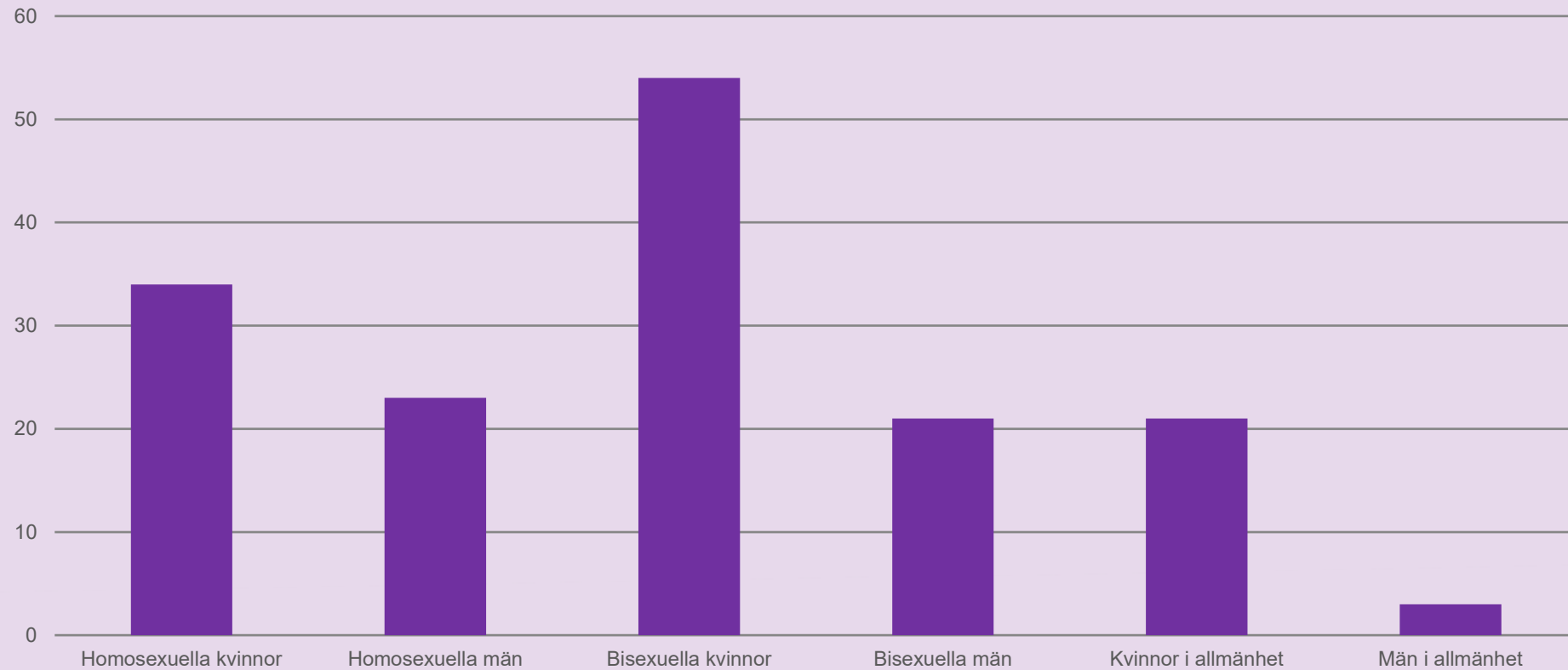
Varit utsatt för fysisk sexuell handling mot sin vilja

- Homosexuella kvinnor 39%
- Homosexuella män 17%
- Bisexuella kvinnor 51%
- Bisexuella män 19%
- Heterosexuella kvinnor 24%
- Heterosexuella män 6%

SRHR2024

Digitala sexuella trakasserier

SRHR 2024

Resultat från andra undersökningar

Folkhälsomyndighetens undersökning "Utvecklingen av hälsan och hälsans bestämningsfaktorer bland homo- och bisexuella personer", visade att unga bisexuella kvinnor är den grupp bland hbtq-personer som har minst tillit till andra människor, uppvisade mest ohälsa och har mest självdestruktivt beteende.

En bidragande förklaring kan vara att bisexuella personer ofta får sin sexuella identitet ifrågasatt och inte känner sig accepterade vare sig i det homo- eller det heterosexuella samhället. Således möter de mer kränkande behandling, diskriminering och våld.

Samkönad våldtäkt

Våldtäktens syfte (dominans, kontroll, makt) är densamma

Samma reaktionsmönster bland homosexuella som bland heterosexuella

NCK:s handbok om sexuellt våld slår fast att homosexuella söker vård i mindre utsträckning på grund av "fördomsfulla och nedvärderande attityder när de söker hjälp".

Nationellt Centrum för Kvinnofrid, 2008:1

Hur vanligt är våld i nära relationer?

Det finns väldigt lite forskning, men tyder på att hbtq-personer är mer utsatta än heterosexuella kvinnor

Bisexuella kvinnor och transpersoner står ut som värst drabbade

Även bland homosexuella kvinnor, bisexuella och homosexuella män och transpersoner rapporteras hög förekomst av partnervåld och sexuellt våld

Unga hbtq-personer i hederskontext mycket utsatta

Utövarna är främst män

Källa: Våld mot hbtq-personer –en forsknings och kunskapsöversikt, NCK-rapport

Hedersnormer

- Individens agerande påverkar hela familjens anseende
- Individens intressen är underordnade familjens intressen
- Individens sexualitet är en angelägenhet för familjen
- Sexuella relationer ska ske mellan man och kvinna inom äktenskapet
- Kontroll av och våld mot individen utövas och sanktioneras av ett kollektiv

Hbtq och heder

Homosexuella, bisexuella, trans- och queerpersoner kan vara särskilt utsatta i ett hedersrelaterat sammanhang eftersom det i princip är otänkbart med något annat än en heterosexuell relation eller att någon skulle ha en könsidentitet som inte stämmer överens med det juridiska könet.

Det kan finnas ett totalt tabu kring hbtq-frågor i familjer och sammanhang som präglas av hedersnormer.

<https://www.hedersfortryck.se/hedersrelaterat-vald-och-fortryck/hbtq-och-heder/>

Hedersnormer har inte med etnicitet att göra

De visade mig ... nån sida på nätet i Sverige som försökte vara "opartisk" om homosexualitet. Det var den kristna högern i Sverige som stod bakom den sidan. Eller en person eller någonting som var förknippad med den kristna högern.

–Kille, 22 år, bög

Det var en måndag jag gick ur församlingen... Så kom mina föräldrar hem till mig på morgonen efter och liksom bara "du vet vad som gäller". Typ att vi inte kan ha kontakt och så.

– Kille, 23 år, bög

<https://rfslungdom.se/produkt/hbt-och-heder-studie/>

Ur Hbt och heder, RFSL, 2011

Utsatthet för våld (transpersoner)

19% utsatta för våld på grund av transerfarenhet
30% har blivit tvingade till sex mot sin vilja.

Senaste 12 månaderna

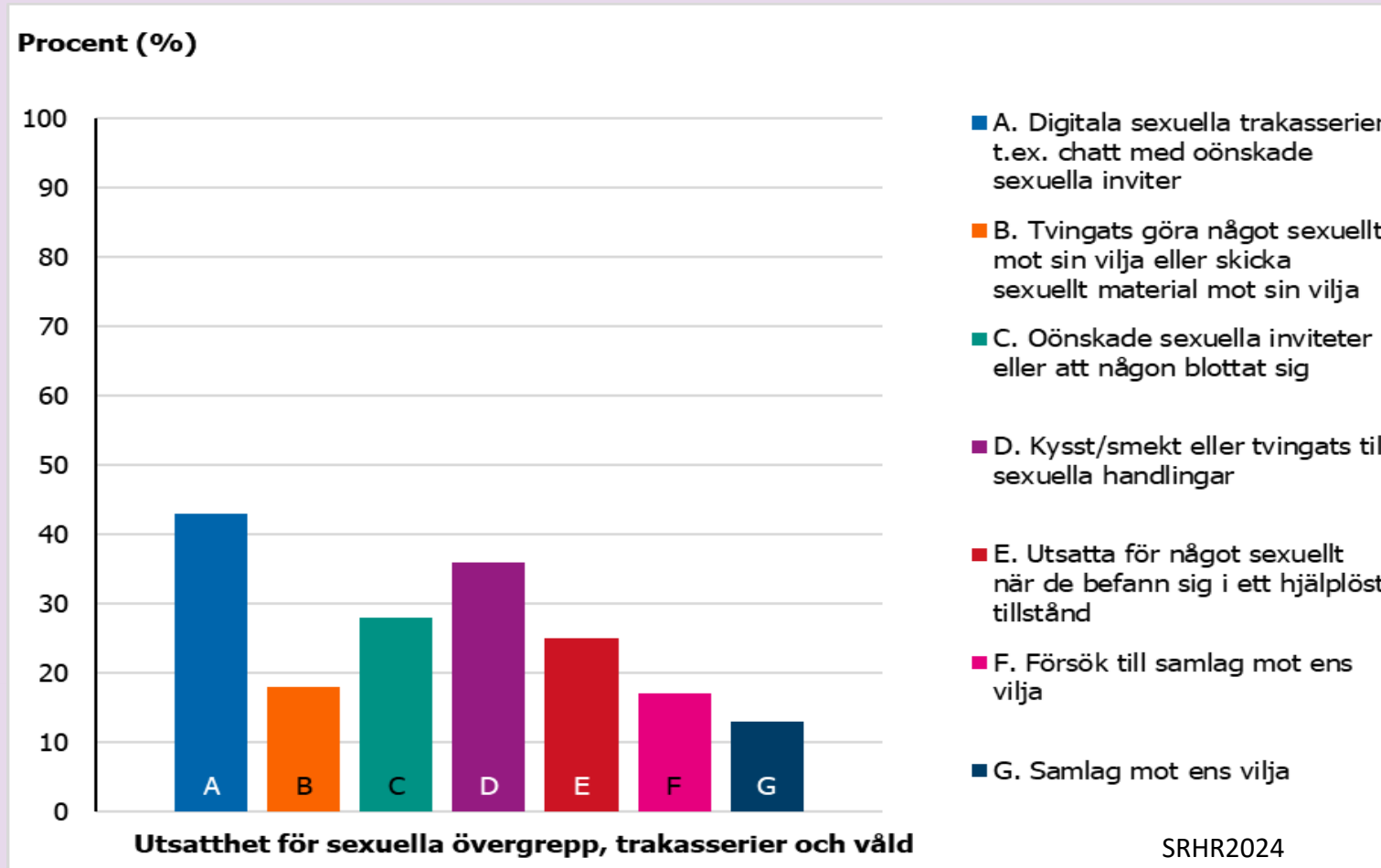
7% utsatta för fysiskt våld (3% i befolkningen i stort)
39% utsatta för psykiskt våld.

11% har polisanmält det våld de utsatts för.

16% av dessa var nöjda med polisens bemötande
>50% var missnöjda med polisens bemötande

Andel personer med transerfarenhet som varit utsatta för sexuella övergrepp, trakasserier och våld.

Livsvillkor för transpersoner

Över 50% har blivit utsatta för kränkande behandling eller bemötande senaste tre månaderna (3 gånger vanligare än i den generella befolkningen).

35%	okänd person
21%	person på internet
21%	nära anhörig
20%	vän eller bekant
14%	personal inom sjukvården

Suicid (transpersoner)

Andel som de senaste 12 månaderna...

...allvarligt övervägt att ta sitt liv: 36%

6% i den generella befolkningen

...försökt ta sitt liv: 5%

1% i den generella befolkningen

Ca 30% har någon gång försökt ta sitt liv.

Andel av de som allvarligt övervägt ta sitt liv eller försökt ta sitt liv som svarade att det berodde på deras transerfarenhet.

till viss del 72%

Helt och hållet 18%

Kontakt med samhällsfunktioner (transpersoner)

Andel av respondenterna som uppger lågt förtroende för
respektive samhällsfunktion

60%	Polisen
51%	Skolan
43%	Sjukvården

Folkhälsomyndighetens enkätundersökning (2015)

Mer än var fjärde har upplevt dåligt bemötande inom sjukvården på grund av transerfarenhet.

5% har vägrats vård av samma skäl.

40% har skjutit upp att söka vård på grund av oro för dåligt bemötande och 23% på grund av tidigare dåliga erfarenheter.

Cirka en tredjedel menade att personalen var hjälpsam, men saknade kunskap om transfrågor och nästan lika många rapporterade att de själva utbildade personalen för att få hjälp.

13% uppgav att personalen inte velat använda rätt namn.

19% uppgav att personalen inte velat använda rätt pronomen.

www.stodlinjenfortranspersoner.se

020-55 00 00

www.stodlinjenforman.se

020-80 80 80

www.kvinnofridslinjen.se

020-116 116

Transpersoner i hälso- och sjukvården

Baseras på:

- Ett bra bemötande -Till dig som möter transpersoner eller personer med funderingar kring sin könsidentitet i ditt arbete (2024)
- God vård av vuxna med könsdysfori (Socialstyrelsen, 2015)
- Vård av barn- och ungdomar med könsdysfori (Socialstyrelsen, 2022)

Nationell högspecialiserad vård bedrivs i region Östergötland, region Stockholm och Västra Götalandsregionen vid könsdysfori från 2024.

<https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/regler-och-riktlinjer/nationell-hogspecialiserad-vard/oversikt/konsdysfori/>

Ny könstillhörighetslag från den 1 juli 2025

Fakta om den nya lagen:

Det är möjligt att ändra juridiskt kön från 16 års ålder. Vårdnadshavare underskrift krävs om du är under 18 år. Diagnosen transsexualism krävs inte längre men däremot intyg om könsinkongruens från vården.

Det finns fortfarande bara två juridiska kön i Sverige: kvinna och man.

Intyget skrivs av:

Legitimerade läkare, psykolog, kurator, psykoterapeut inom hälso- och sjukvården

Utredning och könsbekräftande vård

Remiss till utredningsenhet från psykiatri (ingen åldersgräns)

Utredning med psykiater, kurator och psykolog som kan leda fram till diagnos (transsexualism)

Real-life-test i minst ett år, under tiden kan behandling inledas hos exempelvis logoped, endokrinolog och plastikkirurg (vissa åldersgränser)

Det är den könsbekräftande vården tillsammans med den det berör som bedömer om och när det är aktuellt med underlivskirurgi, vanligtvis från 23 år.

Könsutredning steg för steg

<https://transformering.se/vardhalsa/transvard/konsdysforiutredning>

Läs mer:

<https://www.1177.se/liv--halsa/konsidentitet-och-sexuell-laggning/konsdysfori/>

Könsbegränsande behandling

Könskorrigering – namnet på en medicinsk och juridisk process för att ändra kön
(snarare könskonfirmering än könskorrigering)

Många transpersoner föredrar transition eller transformering

Tillskrivna män /transkvinnor/AMAB

Hormonbehandling

Logopedisk behandling

Hårborttagning

Kirurgisk behandling genitalt (?)

Tillskrivna kvinnor /transmän/AFAB

Hormonbehandling

Logopedisk behandling

Mastektomi

Kirurgisk behandling genitalt (?)

Konkreta tips för ett jämlikt bemötande

- Använd det namn och pronomen som den du möter föredrar
- Ställ öppna frågor för att få rätt information
- Använd ett inkluderande språk
- Var lyhörd för vad personen upplever som problem och inte
- Gör kroppsundersökningar så trygga som möjligt
- Anteckna det namn och pronomen personen använder i journalen

Har det betydelse att den du möter är transperson?

När det inte har betydelse för vården eller omsorgen, undvik att fokusera på könsidentiteten eller eventuell könsdysfori – om inte personen själv tar upp det till samtal.

Ställ bara frågor om sådant som är relevant i den aktuella situationen.

[Bra bemötande av hbtq-personer](#)

Bemötande i vården

”Vårdpersonal använder systematiskt fel pronomen när de pratar med mig även om de vet. Även i min journal och i intyg till min arbetsgivare. Jag får mycket social dysfori av att läsa sådana saker.”

”Trots att jag vid denna tidpunkt redan bytt namn och presenterade mig i övrigt som kvinna skrev läkaren i journalanteckningarna att jag ’verkade vara en deprimerad kille som i framtiden vill byta kön’.”

[Gå bara om du absolut måste Rapport \(vgregion.se\)](https://vgregion.se)

Aspekter på bemötande – under transparaplyet

”Hon tog det jättebra, i det att hon inte tog avstånd eller kom med några kränkande frågor eller så. Hon sa »Det här är jättejobbigt för mig, eftersom jag inte vet vad som rör sig i huvudet på dig.« Den reaktionen var fullt förståelig tycker jag. Det är ju ingen människa i världen som kan förstå vad som rör sig i huvudet på mig, hur mycket jag än försöker förklara det. Det är ingen som kan leva sig in i det. Jag tror hon kände sig lite maktlös för att hon inte kunde hjälpa till, men hon gjorde verkligen allt hon kunde.”

’Alex’ ur rapporten ”Är du kille eller tjej?”

Aspekter på bemötande – under transparaplyet

Min psykolog sa att »jag har inte så mycket transkompetens men det ska inte gå ut över dig. Jag ska se till att är det något jag inte förstår så kommer jag skaffa mig den kompetensen.« Och det kändes väldigt bra, för man har ju hört historier där människor nästan fått undervisa sina psykologer. Där har fokus legat på att berätta för den personen vad trans är, eller vad hbt är. Att fokuset inte har legat på vad man kom dit för utan att man ska berätta om hbt. Och det blir också så väldigt fel.

'Henrik', ur rapporten "Är du kille eller tjej?"

Aspekter på bemötande – under transparaplyet

Hon tog det jättebra, i det att hon inte tog avstånd eller kom med några kränkande frågor eller så. Hon sa »Det här är jättejobbigt för mig, eftersom jag inte vet vad som rör sig i huvudet på dig.« Den reaktionen var fullt förståelig tycker jag. Det är ju ingen människa i världen som kan förstå vad som rör sig i huvudet på mig, hur mycket jag än försöker förklara det. Det är ingen som kan leva sig in i det. Jag tror hon kände sig lite maktlös för att hon inte kunde hjälpa till, men hon gjorde verkligen allt hon kunde.

Alex

Min psykolog sa att »jag har inte så mycket transkompetens men det ska inte gå ut över dig. Jag ska se till att är det något jag inte förstår så kommer jag skaffa mig den kompetensen.« Och det kändes väldigt bra, för man har ju hört historier där människor nästan fått undervisa sina psykologer. Där har fokus legat på att berätta för den personen vad trans är, eller vad hbt är. Att fokuset inte har legat på vad man kom dit för utan att man ska berätta om hbt. Och det blir också så väldigt fel.

Henrik

Vikten av ett bra bemötande

Den psykiska ohälsan och suicidförsöken minskar drastiskt när unga transpersoner blir kallade för det namn och det pronomen de valt att använda, istället för det namn de fick vid födseln.

71% minskade symptom på djup depression

Risk att göra suicidförsök minskade med 65%

Studie från University of Texas at Austin 2018

Konkreta tips för en tryggare fysisk miljö

Erbjud nummerlappar eller ropa upp efternamn i stället för förnamn.

Sätt upp skärmar vid mottagningsluckan för att skapa ostördhet.

Erbjud könsneutrala toaletter och möjlighet till ombyte som fungerar för alla.

Erbjud tider som är öppna för alla kön på till exempel öppen mottagning.

Calles erfarenhet från 5-års-åldern

"Man kan bo på olika ställen och ändå vara en familj. Fast nu bor båda mina mammor på samma ställe och det är bra för det är nära till dagis.

En familj kan vara hundra stycken fast ofta är man nog två, tre eller fem. Det är nog jättebra med tre mammor för om två jobbar och inte den tredje då kan man stanna hemma och ha roligt.

Jag tycker det roligaste att leka med är tevespel. Man får fler kramar med fler mammor. Jag får fem eller sex eller 40 kramar varje dag.

Jag skall bli storebror snart till en bebis som inte är född än. Mamman heter Maria men hon är inte min. Jag kanske ska skaffa ett barn sen. Jag kanske ska adoptera då. Det finns personer som inte kan krama sina barn och därför blir barnen adopterade. Dom kramar dom nästan ingenting."

Ur RFSL:s broschyr "Höra hemma"

Regnbågsfamiljen

https://www.rfsl.se/wp-content/uploads/2021/04/RFSL_Att-bli-och-vara-foralder_ett-foraldrastodjande-material-for-hbtqi-personer.pdf

Hur kan en bli förälder

Vara gravid/föda barn, en annan förälder är gravid/föder

Med ens egen sperma eller någon annans sperma

Heminsemination

Insemination inom vården

IVF (Provrörsbefruktning som också kallas in vitro fertilisering)

Samlag

Adoption (internationell, närstående, annan typ)

Surrogatmödraskap/värdmödraskap

[Läs mer:www.rfsl.se/familj/](http://www.rfsl.se/familj/)

Bild från RFSL regnbågsföräldrar i väntan

Fertilitetsutredning

”I fertilitetsutredning med annan kvinna kom många oklara kommentarer om att jag varit gravid innan o varför kan jag inte bara ligga med en man då?”

”Uttrycka sig könsneutralt, framförallt. Inom IVF-vård får vi ibland med oss papper hem om att vi inte ska ha oskyddat samlag under pågående process vilket helt klart inte gäller oss. Ha olika blanketter för olika familjekonstellationer?”

Kvinnor i fokus 2022

[Caro-Wikbro-Rannberg-Kvinnor-i-fokus-1.pdf \(rfslstockholm.se\)](#)

Bemötande

Cellprovtagning

Alltså jag har fått hem sådan där kallelse och bara skjutit på det gång på gång, för du vet, jag gillar inte att gå till gynekolog och så kanske dom kommer fråga om jag har en kille och det känns bara jobbigt.

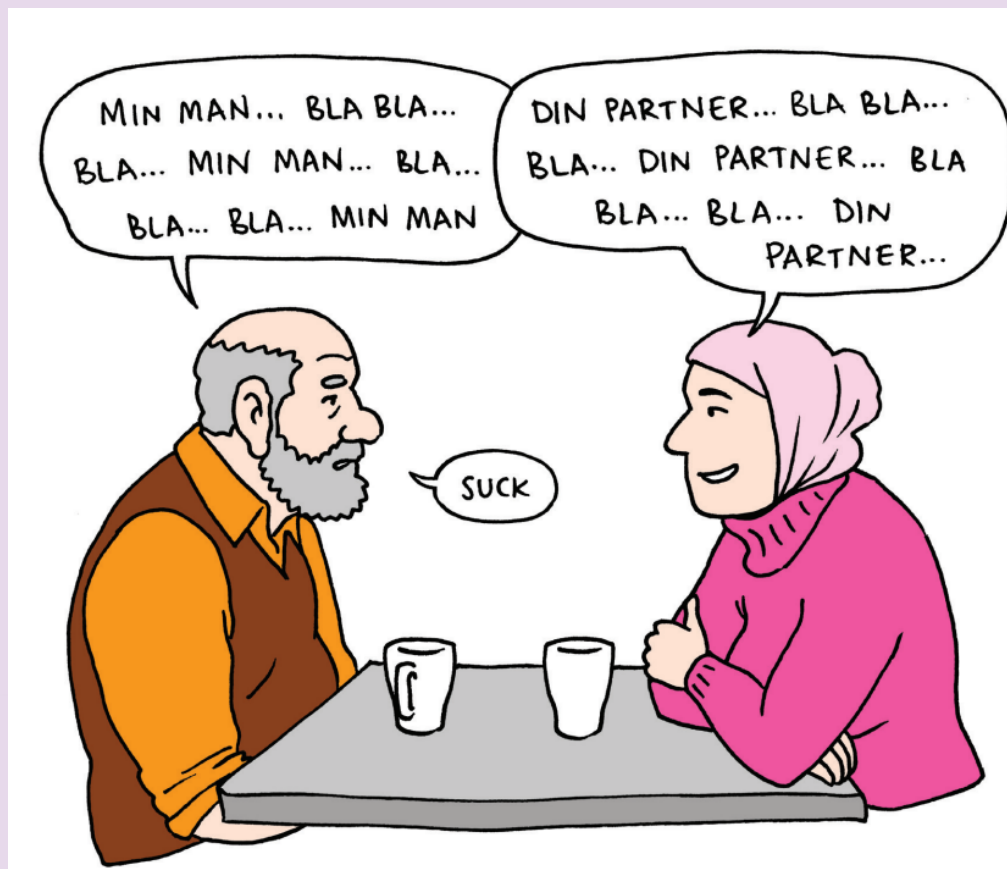
Men så fick jag hem en kallelse och jag bestämde mig för att jag skulle gå, jag hade blivit stärkt av både min bästis och min tjej. Och jag har ju barn nu, så man vill ju veta. Så när jag äntligen kom iväg och skulle ta mitt första test så fick jag inte.

Eftersom jag bara har haft sex med kvinnor fick jag inte genomföra cellprov. Vilket kändes dumt med tanke på hur jag laddat och alla sagt hur viktigt det är att gå.

[Caro-Wikbro-Rannberg-Kvinnor-i-fokus-1.pdf \(rfslstockholm.se\)](#)

Använd det namn, pronomen och ord för partner som personen själv använder.

[Bra bemötande av hbtq-personer](#)

Komma ut

”Jag är bisexuell och lever med en man sedan länge. Så inom vården tror de att jag är hetero, vilket helt ärligt är ganska skönt. Att bli tagen för hetero gör att jag känner mig som en människa i första hand.

När jag var ihop med en tjej kände jag mig alltid som lesbisk i första hand, vilket var jävligt tröttsamt. Folk lyssnar bättre på mig när de tror att jag är hetero.

Tragiskt som fan, men skönt för mig ...”

[Caro-Wikbro-Rannberg-Kvinnor-i-fokus-1.pdf \(rfsi.stockholm.se\)](https://rfsi.stockholm.se/Caro-Wikbro-Rannberg-Kvinnor-i-fokus-1.pdf)

Bemötande - tips

Sök kunskap

Förberedelse - tänk igenom frågor och perspektiv

Stifta bekantskap med ens egna fördomar och begränsningar

Ställ inte privata frågor som vi inte skulle ställa till vem som helst

Om vi inte vet könsidentitet – fråga

Undvik att dela upp efter kön i onödan

Ge föräldrastatus till icke-biologisk förälder

Påtala missförhållanden och kränkningar

Utgå ifrån att alla finns i rummet

Likvärdigt bemötande snarare än lika bemötande

Skapa en samsyn och gemensamma policys kring bemötande

Stifta bekantskap med dina fördomar och begränsningar

Vad kommer du kunna få svårigheter med?

Vad är du beredd att göra något åt?

Fundera över vad du reagerar på.

Inventera dina egna normpositioner.

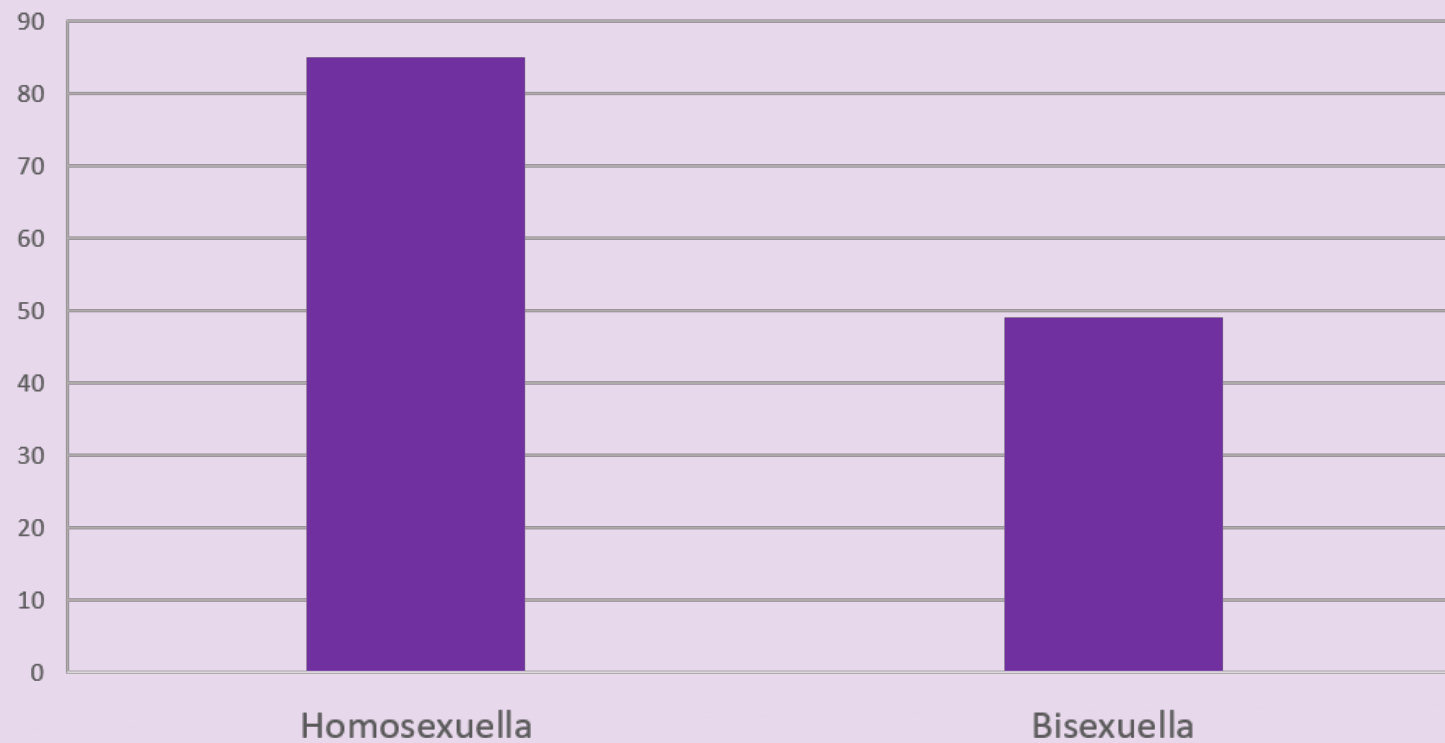
Du har en skyldighet att bemöta alla på ett likvärdigt sätt.

https://www.uppdragpsyiskhalsa.se/stockholmslan/wp-content/uploads/2019/02/RFSL_SLL_bra_bemotande_WEBB.pdf

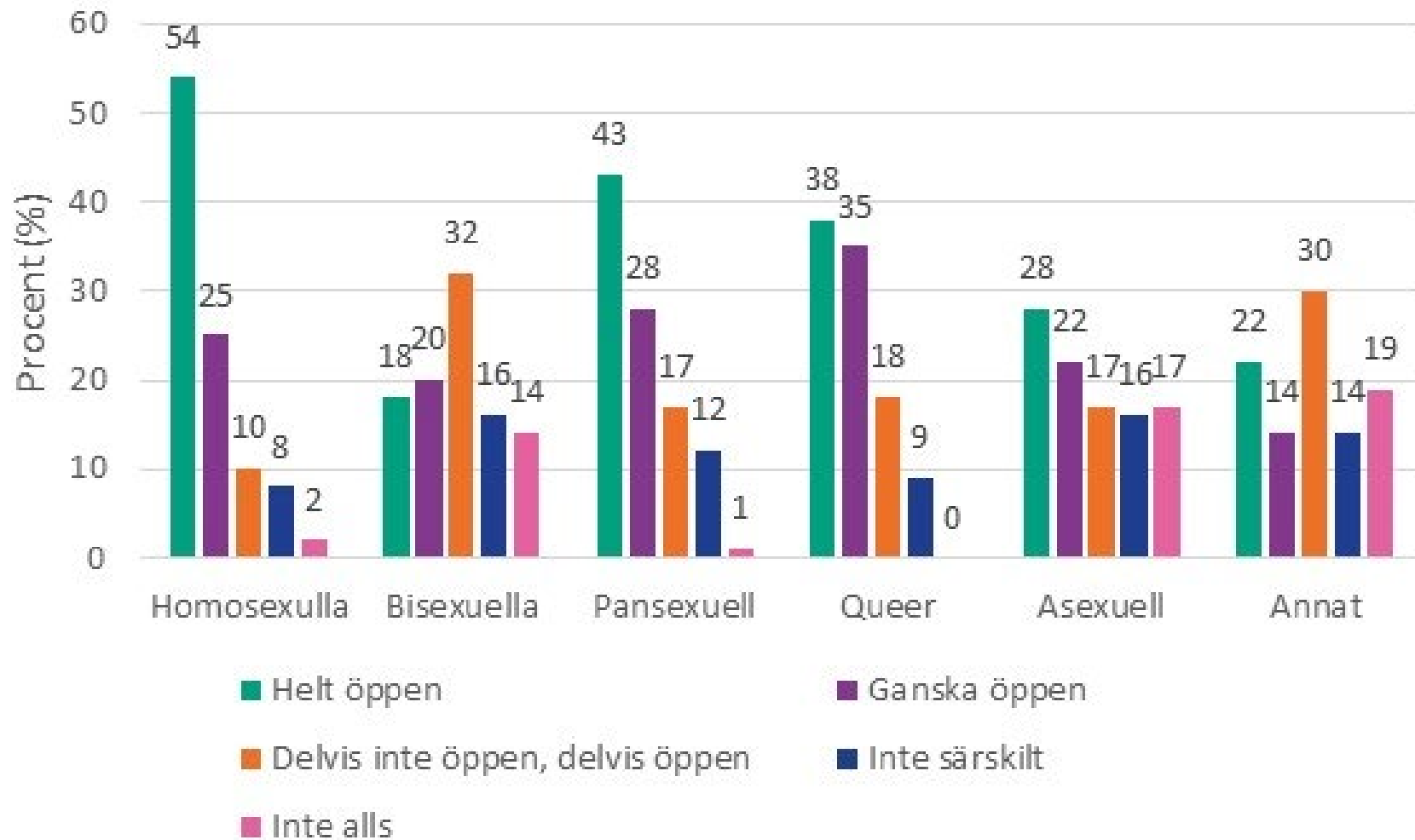
Hur öppna är icke-heterosexuella?

Resultat från befolkningsundersökningen SRHR2024

Hur öppna är icke-heterosexuella?

Öppenhet

Öppenhet handlar inte om att manifestera utan:

Det handlar om att slippa dölja, kunna vara sig själv, vara social på lika villkor osv.....

I många sammanhang finns det begränsningar så som:

Osäkerhet. När vet man? Vågar jag komma ut? Vilka behöver komma ut, och vilka behöver inte göra det?

Osynliggörande (masskommunikation / individmöten / information / ...)

”Jag har sett dig på stan”

JAG HAR SETT DIG PÅ STAN

Jag har sett dig på stan - diskussionsfrågor

Har klienten (patienten) rätt att byta hälsorådgivare (vårdgivare) på de här grunderna?

Kan ni förstå klientens (patientens) reaktion?

Hur kan en behöva ta hand om Johan efter den här händelsen?

Vad kan en göra för att undvika en liknande situation på era arbetsplatser?

Kom ihåg att göra er självreflektion!

Självreflektion - normer

Ett mål med utbildningen är att du som deltagare ska bli medveten om normer och hur du och andra påverkas av normer som rör sexualitet och kön. Vissa normer följer vi, de stämmer in på oss, andra bryter vi emot, de stämmer inte in på oss. Vi är ofta medvetna om de normer som vi eller personer i vår omgivning bryter mot. De normer vi följer kan vara svårare att se.

Denna övning handlar om att du ska reflektera över vilka normer du bryter mot gällande kön och sexualitet och vilka normer du lever i enlighet med. Läs påståendena nedan, om du känner igen dig själv i påståendet sätter du ett kryss i rutan "stämmer". Om du inte känner igen dig själv i påståendet sätter du ett kryss i rutan "stämmer inte". **Du behöver inte visa dina svar för någon annan.**

Vilka påståenden stämmer in på dig?

	Stämmer	Stämmer inte
1. När jag växte upp var det lätt att hitta förebilder på film, i tv och i böcker som speglar min sexualitet.		
2. Jag behöver inte förbereda mig för att bemöta människor som har negativa eller ifrågasättande åsikter om min sexualitet eller könsidentitet.		
3. Det är självklart för mig vilket omklädningsrum jag ska byta om i när jag går till simhallen.		

10. Det var självklart för mig vilken grupp jag hörde till när vi delades in i tjej- och killgrupper i skolan.		
11. Jag har aldrig behövt förklara mitt förnamn i samband med att jag söker vård.		
12. Jag får inte frågor om hur mina föräldrar eller andra närstående ser på min sexualitet eller könsidentitet.		
13. Jag har inte fått höra att "jag tycker om dig ändå" när jag berättat om min sexualitet.		
14. Min sexualitet eller könsidentitet är inte en viktig faktor som avgör var jag ska söka vård.		
15. Jag behöver inte förklara min sexualitet eller könsidentitet.		
16. Min sexualitet eller könsidentitet påverkar inte vilka länder jag kan resa till.		
17. När jag och min partner bokar ett gemensamt hotellrum förväntas vi sova tillsammans och får en		

Fortsätt att ta del av utbildningsmaterial

<https://www.regionkronoberg.se/jobb-och-utbildning/kurser-och-konferenser/hbtq-diplomering2/hbtq-diplomering/>

Kontaktuppgifter

Xxxxxxxx Xxxxxxxxxx
för Regioner i samverkan
xxxxxxx@xxxxxxx
xxx-xxx xx xx

